

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnštva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELA VSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 30 VIN.

Dr. A. Gosar:

Dva vidika.

Ljudje se delijo po svojem pojmovanju človeka, njegovega življenja ter namena in smotra v dva tabora. Eni ga smatrajo za žival, ki hoče veselo in dobro živeti, lepo se oblačiti ter udobno stanovati, ki pa nima poleg tega nobenega drugega višjega cilja, kateremu bi moral, če je treba, žrtvovati tudi nekaj tvarnih dobrin in telesnega uživanja. Tiste, ki tako mislijo, imenujemo materialiste in njihovo naziranje o svetu in človeku materializem.

Drugi vidijo v človeku bitje, ki ima poleg telesa z vsemi njegovimi potrebami tudi neumrjočo dušo z neutešljivim hrepenenjem po boljši in popolnejši sreči, kot jo je mogoče doseči tu na zemlji. Zato smatrajo to naše življenje samo za pripravo in pot, ki naj vodi v drugo, boljšo bodočnost. Tako mislijo vsi tisti, ki stoje na pozitivno verskem, zlasti krščanskem stališču.

Z materialističnega vidika moramo povsem naravno vsakemu človeku priznati neomejeno pravico, da kolikor mogoče zadosti vsem svojim potrebam. Nobenega zares upoštevanja vrednega razloga ni mogoče v tem slučaju najti, zaradi katerega naj bi kljub vsem težavam in bridkosti svojega življenja še sami nadevali uzdo svojemu poštenju ter ga brzdale in krotili. Nasprotno, človek brez slehernega nadzemskega cilja in brez vsake nade na boljše in srečnejše življenje onstran groba noče in ne more dopustiti, da bi ga kdo omejeval in oviral v njegovem stremljenju po telesnem uživanju in materialnem blagostanju. On živi zato, da uživa ter se izživi, kolikor je to mogoče.

Če se zamislimo v bistvo in jedro socialnega vprašanja ter si ga predložimo kot problem jela in dela, tedaj je jasno, da na materialističnem temelju ne more biti zanj nobene rešitve. Materializem pušča in mora pustiti človeku vso prostost, da neomejeno zbira zaklade tega sveta ter svobodno uživa njegove sladkosti in dobrine. S tem pa daje močnejšemu in bogatejšemu vso moč in oblast nad slabšim in revnejšim, da ga lahko zatira in izkorišča, kolikor mu drago. Tako deli materializem človeški rod v tabor gospodov in hlapcev. To je nujna in neizogibna posledica vsakega svetovnega raziranja, ki pozna samo človeka na zemlji ter mu ne daje niti smisla, niti moči, da bi mogel odtrgati svoj pogled od pozemskih dobrot in težav. O tem priča vsa zgodovina od najstarejših narodov v dobi pred Kristusom pa do dandanes.

Prugače, kadar se lotimo socialnega vprašanja s pozitivno verskega, zlasti s krščanskega stališča. Človek, ki ve, da to pozemsko življenje z vsemi svojimi goljufivimi sladkostmi ni in ne more biti njegov končni cilj in smoter, tudi lahko razume, da ne sme brezmejno in brez ozira na svojega bližnjega stremeti po bogastvu in uživanju, marveč, da je dolžan pri vsem tem vpoštovati tudi potrebe in koristi drugih ljudi. Še več! On lahko razume, da naša usoda tirja in zahteva od nas, da brzdamo svoje poželjenje in da si odrečemo marsikateri užitek. Njemu ni nerazumljivo, da velja dolžnost dela za vse in da ne sme nihče živeti od žuljev tujih rok. On ima — ako je zares versko prepričan — tudi potrebno moralno moč, da se po tem ravna in tako stori.

Kljub temu pa lahko stremi tudi človek globokega verskega prepričanja po materialnem blagostanju ter si skuša svoje življenje kolikor mogoče udobno urediti. Toda to stremljenje in to hrepenenje ni brezmejno in neurejeno, kakor je neurejeno pri materialistu. Ono se giblje v mejah, ki jih stavi človeku obzirdo bližnjega ali socialna pravičnost.

Blagostanje in udobno življenje ni nikomur, ki se sv. Avguštinom zaveda, da je ustvarjen za Boga in da bo nemirno njegovo srce, dokler ne počije v Bogu, samo sebi namen, marveč le sredstvo in pomožek, da kljub svoji slabosti laže doseže svoj pravi cilj. Prevelika beda in revščina tlačijo človeka, ki je slaboten in omahljiv, k tlom, ker mu ne da, da bi odtrgal svoje srce od pozemskih skr-

bi in težav. Zato je prav in potrebno, da si zboljša svoj gnetni položaj ter si tako uglaadi pot do duševne sreče in notranjega blagostanja. Čim popolnejši pa je kdo, tem manj mu je treba, da bi po opolzki in nevarni poti pozemskih dobrin skušal doseči svoj cilj.

Tako odkriva krščanstvo v popolnem nasprotju z materialističnim naziranjem pot k rešitvi socialnega vprašanja — kolikor se sploh da rešiti. Premožnemu in močnemu odpira pogled in daje

moralčno moč, da svojega imetja in svoje premočine izrablja v izkoriščevanje in tlaččenje svojega slabjšega brata, delavcu in revežu pa vliva v srce smisel za dolžnosti in zmernost v njihovih zahtevah.

Globoka zavest, da je naš cilj višji, pri večni Resnici in Pravici in da zato na zemlji ni pravega blagostanja in prave sreče, je ključ za rešitev socialnega vprašanja.

Iz seje konstituiranja.

SHS in ne Jugoslavija! — Glasovanje o monarhiji in republikli. — Demokratišramoti slovenski jezik.

Beograd, 19. maja. 33. sejo je otvoril predsednik dr. Ribar ob pol 5. uri popoldne. Sprejet je bil zapisnik zadnje seje, nakar so se čitale prošnje in pritožbe, so se objavili dopusti poslancev in obravnava poročila ministrov. Nato se je prešlo na dnevni red: Nadaljevanje podrobne debate o ustavi.

Prvi je dobil besedo poslanec dr. Ante Trumbić, ki je izrazil upanje, da se duševna politična atmosfera, ki je nastala pri nas, kmalu razčisti. Zastavil bo vse svoje sile v to, da bo ustava čim boljša. Prvi oddelek mora biti temeljni kamen, na katerem se zgradi trajno ustrojstvo države. Država mora biti monarhija pod dinastijo Karagjorgjevičev, ker ima ta dinastija veliko zaslug za narodno edinstvo. Če je država edinstvena, je treba, da ima tudi enotno ime. On se ne strinja s stilizacijo tega odelka. Treba bi bilo ta oddelek razdeliti na več točk, ker je samo tako mogoče, da se izrazijo osebna mišljenja o njem. Ako se glasuje za ves oddelek skupaj, on ne bo glasoval zanj, ker se z nekaterimi stvarmi ne strinja.

Nato je govoril hrvatski demokrat dr. Roje, ki je poudaril, da smatra odveč, da bi se govorilo o dinastiji Karagjorgjevičev, ker je to že samoposebi umevno, da je naša država monarhija s Karagjorgjeviči na čelu. Ne strinja se s prvim oddelkom načrta ustave. On za svojo osebo bi dal prvemu členu novo stilizacijo: »Jugoslovanska država je ustavna, demokratična, parlamentarna monarhija z dinastijo Karagjorgjevičev na čelu. Ime te monarhije je

»Zedinjena jugoslovanska kraljevina, naziv pa Jugoslavija.« (Ploskanje). Grbi naših plemen se izvajajo iz bizantinskih, iz vzhodnih in zapadnih grbov in so že stari. Treba bi bilo sestaviti posebno komisijo, ki bi izdelala nov grb, ki naj bi označeval novo državo in njeno enotnost. Glede jezika bi bilo treba pripomniti, da je jezik jugoslovanski, ali srbski ali hrvatski, kakor je to naravno. Slovenski jezik ne more priti v ustavo, ker ustvarja diferenciacijo ustave. To bi bilo treba Slovincem odkritosrečno povedati in oni bi to gotovo sprejeli. (Seveda liberalci in samostojneži!)

Govorili so še radikalec posl. Džujević, ki se je zavzemal za to, naj se naša država imenuje Srbija, radikalec Ivanić, ki je nastopil za vladni načrt, radikalec Savić, ki je napadel Hrvate in Slovence. Med njegovim govorom so proti njemu ostro nastopili poslanci »Jugoslov. klub«. Ko mož le ni odnehal, so pritisnili nanj sami radikanci, in končno mu je predsednik vzel besedo.

Govorilo je še nekaj govornikov, nakar se je začelo glasovanje.

Proti členu, ki govori o monarhiji, je glasovalo več poslancev Jugoslov. kluba, nekaj socialistov, komunistov in republikancev.

Za naziv Jugoslavija in proti nazivu SHS so glasovali »Jugoslovanski klub« in zemljoradniki ter E. Kristan, ki je bil od socialistov navzoč. Po glasovanju so poslanci Jugoslov. kluba priredili manifestacijo za naziv »Jugoslavija« in odšli demonstrativno iz zbornice.

Turki ponujajo Jugoslaviji — Solun!

Turške čete v Mali Aziji pod vodstvom Kemal paše so že večkrat porazile Grke. Turki v Mali Aziji nastopajo zelo ofenzivno. Pred dnevi smo čitali poročila, da pojde nekaj turških oficirjev v Albanijo, da tu vodijo odpor proti Jugoslaviji. Vse kaže, da se turški element čuti zopet močnega, da vzpostavi svojo veljavo. Značilno je, kako se Turki zavedajo svoje premoči nad Grki. Kakor poročajo iz Beograda, je Kemal paša ponudil Jugoslaviji sedaj zvezo v tem smislu: Jugoslavija naj vojaško zasede Solun, ki je sedaj grški, ker so se Grki v svetovni vojski izdajsko obnašali proti

Srbom. Kemal paša pa se zaveže, da bo Grke strahoval in vezal v Mali Aziji. Stvar je pa lahko tudi narobe: Kemal paša hoče Grke popolnoma vreči iz Male Azije. Zato naj mu Jugoslavija za ceno Soluna pomaga pritisniti Grke doma. Lahko pa je stvar tudi ta, da hočejo Turki s tem vnovič razgrniti balkansko vprašanje, Srbe naščuvati na Bolgare, Bolgare pa na Srbe in se potem okoristiti s položajem.

Stvar je nevarna, vsebuje nevarnosti novega krvoprelitja, vsled česar se za tako afero tudi za ceno Soluna ni mogoče ogrevati.

Francozi proti Angliji.

LDU Pariz, 19. maja. (Wolf.) Francoska zbornica je danes popoldne pričela razpravo o interpelacijah glede zunanje politike vlade. Galerije in tribune so bile močno zasedene. Kot prvi interpelant je poslanec Andre Tardieu izvajal med drugim: Dne 1. maja Nemčija ni plačala zahtevane ene milijarde zlatih mark. Izvršile se niso nobene sankcije. Vlada ni izvedla svojih obveznosti. Povrnila se ni na podlagi versailleske mirovne pogodbe. Po njegovem mnenju ima Francija izgube 50 odstotkov. Tardieu je vprašal, ali je zbornica izrekla vladi svoje zaupanje za to, da sprejme to izgubo. Poslanec je nato govoril o raznih kršitvah mirovne pogodbe po Nemčiji. Briand je izrecno izjavil, da bo Nemčija, ako 1. maja ne plača 12 milijard, čutila na svojem vratu močno roko. Nemčija ni plačala ničesar, zgodilo se pa ni nič. Vršile so se samo nove konference. To pomenja kršitev mirovne pogodbe, neizpolnitev obljub, ki so se dale parlamentu. Clemenceau se ni uklonil predlogom Lloyda Georgea, Tardieu z obžalovanjem ugotavlja, da Lloyd George pobija gotove klavzu-

le mirovne pogodbe, zlasti one, ki se tičejo Poljakov. Že 16 mesecev ne dela Lloyd George drugega, kakor to, da doseže revizijo mirovne pogodbe, in sicer na škodo Francije. Politika večnega popuščanja je povzročila v Angliji nevarne iluzije. Ta politika je večinoma posledica slabosti sedanje vlade. Izkušnja potrjuje, da se more vzdrževati francosko stališče, ne da bi došlo do spora z Anglijo.

Karl Habsburški zapustil Švico.

LDU Bern, 19. maja. (ŠBA) Kralj Karol Mažarski je 14. maja obvestil zvezni svet, da bo meseca avgusta končno veljavno zapustil Švico. Obenem je prosil, naj se mu do tega roka dovoli nadaljnje bivanje v Švici. Zvezni svet je vzel to na znanje in ugodil tej prošnji, ker je kralj sprejel stavljene pogoje. Kralj je zlasti formalno izjavil, da se bodo on in osebe njegovega spremstva za bivanja v Švici vzdržale vsakega političnega delovanja.

Za Koroško.

Pašić je v konstituenti povedal, da je poslal v Pariz noto, naj nam ententa prisodi Koroško južno od Drave. To pa zato, ker se v Avstriji širi agitacija za priklonitev Nemčiji in se tam že vrše ljudska glasovanja.

Včeraj je jugoslovanska delegacija razmejitveno komisije med Avstrijo in Jugoslavijo bila predsedstvu medzavezniške komisije zahtevo, naj se na Koroškem določi za mejo reka Drava.

Delavske organizacije pod kontrolo.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji je ministrski svet po daljši debati sklenil, da smejo delavski sindikati zopet pričeti z delovanjem, a samo kot ekonomske institucije in imajo kot take popolno svobodo delovanja. Minister za socialno politiko pa ima pravico kontrole, da se ne bi te organizacije izrabljale v državni nevarne politične svrhe.

Novo posojilo.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi se je glede investicijskega posojila, ki ga naj najame naša država od bank na Hrvaškem in v Sloveniji, izjavil, da bo prišlo na konferencah do sporazuma in da bodo banke pristale na pogoje.

Za ministrska mesta.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da bo v vprašanju rekonstrukcije vlade prišlo med vladnimi strankami do težkih sporov. Radikalci so definitivno odbili kandidaturu Svetozarja Pribičevića, ki bi ga demokrati na vsak način hoteli postaviti za notranjega ministra. Kot kandidat za to ministrstvo se imenuje samo še dr. Roje.

Po volitvah v Italiji.

LDU Milan, 19. maja. (ŠBA) »Corriere della Sera« piše, da je stališče Giolittijevega ministrstva omajano. Nova zbornica bo ministrskemu predsedniku manj naklonjena. Giolitti je napravil to napako, da je zbornico prehitro razpustil. Socialisti bodo v zbornici bolj močno zastopani, kakor če bi se volitve vršile leto kasneje. Na drugi strani ima katoliška ljudska stranka več mandator. Kar se tiče fašistovske skupine, bo na vsak način štela med nasprotnike Giolittija.

LDU Milan, 19. maja. (ŠBA) »Avanti« priobčuje govorico, da bo italijanski zunanji minister grof Sforza v kratkem odstopil. Listi objavljajo vest o demisiji delovnega ministra Labriole, ki je pri ministrskem predsedniku, ki je obenem notranji minister, protestiral proti pretirani svobodi, ki jo ima lažjem v svoji akciji proti strokovnim organizacijam.

Moč združne organizacije.

Kakor smo včeraj poročali, se je vršil občni zbor Zadružne zveze. Iz poročila ravnatelja Legata posnemamo nekaj točk.

Neprecenljivo je bilo delo nabavnih, osobito pa konsumnih zadrug, ki so se zadnje čase zelo razvile. V tem oziru je treba posebno omeniti 1. ljubljansko delavsko konsumno društvo, ki ima na Slovenskem že 31 poslovalnic. To je zelo lep uspeh. Zadruga zveza bo to delo vedno vneto podpirala in pospeševala.

Od vseh najbolj se pa poslovale naše denarne zadruge. Glavnica, ki so jo zbrale koncem leta 1920. v Zadružni zvezi, znaša nad 162 milijonov kron. Danes pa ima Zadruga zveza od svojih članic vložnega denarja nad 200 milijonov kron.

Da bi se ta denar uporabil v prosopeh celokupnega zadrugništva, se je ustanovila Zadruga gospodarska banka z začetnim kapitalom 4 milijonov kron. Večina delnic je v rokah Zadružne zveze oziroma njenih članic.

Število članic je znašalo koncem leta 1919. 492, pristopilo jih je tekotom 1. 1920. 66, odpadlo pa 21, tako da znaša koncem leta 1920. 537.

Stanje deležev koncem leta 1920. je znašalo 36.520, v znesku 365.200 K.

Celokupni promet je znašal 1 milijardo 462.700.789 K 12 vin. Izgubili smo žal vsled rapalske pogodbe in nepovoljnega plebiscitnega izida na Koroškem lepo vrsto zadruge, ki so si ustanovile nove zadružne zveze in katerim želimo najboljšega uspeha.

Zadružna zveza je dvakrat zvišala obresno mero, ki jo pa s 1. junijem zopet dvignemo. S tem upamo zadovoljiti zadruge. Vseh seveda ne bo mogoče nikdar zadovoljiti. Po manjših mestih se ustanovljajo banke, ki ponujajo višjo obresno mero, kakor jo more dati Zadružna zveza. Zato so je začel lov za denarjem. Toda zadružniki ne smejo pozabiti namena zadružništva, to je, pomagati gospodarsko-slabim, jim oskrbovati poceni kredit, viagateljem pa dajati primerne obresti ter tako odpravljati in ovirati oderuštvo.

Priredili smo dva zadružna tečaja v Celju, enega v Mariboru, enega v Ljubljani in enega v Novem mestu. Namenjeni so bili zlasti za funkcionarje nabavnih zadrug.

Udeležba je bila lepa. Poleg tedenskih tečajev smo priredili tudi več eno- in dnevniških sestankov, ki so pa imeli bolj organizatorni značaj.

Decembra meseca 1. l. se je zopet otvorila zadružna šola in je trajala 5 mesecev. Udeležencev je bilo 20 rednih in 2 izrednih. Ko se stanovanjske razmere zboljšajo, bo omogočena tudi večja udeležba.

IZ DALMATINSKE VLADE.

Split, 20. maja. (Izv.) Dr. Desnica, podpredsednik dalmatinske pokrajinske vlade, je podal svojo demisijo. Za njegovega naslednika bo po mnenju vodilnih političnih krogov imenovan Machiedo iz Zadra.

ARETACIJA GENERALA SEGREA.

LDU Trst, 19. maja. (DunkU) Kakor javlja »Il Piccolo«, so se general Segre in ostali častniki bivše vojaške komisije na Dunaju aretirali na podlagi izida preiskave, ki jo je odredil vojni minister Bonomi. List opozarja na svoječasne napade dunajskega časopisja zaradi izvoznih dovoljenj. Preiskavo vodi posebno vojaško sodišče.

Dnevni dogodki.

— Volitev župana na Ježici. Včeraj, 19. t. m. se je tukaj vršila volitev župana. Ker so se pri prvi volitvi pojavili kar trije kandidati, se je vršila ožja volitev med soc. demokratskim kandidatom in kandidatom SLS. Ožje volitve so se odborniki SKS vzdržali. Zato je prišlo do žreba, ki je odločil v prilog SLS. Na ta način je postal župan dosedanjí gerent g. Kos Lovro, posestnik iz Savelj. Tudi vsi občinski svetovci, po številu 5, pripadajo SLS.

— Zamenjava bankovcev. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja uradno: Občinstvo se v smislu odloka ministrstva financ z dne 7. maja 1921 J broj 5729 opo-

zarja, da se v lastnem interesu točno drži predpisane roka za zamenjavo 10, 2 in 1 K bankovcev, ki se vrši do vključno 4. junija t. l., ker se po poteku tega roka brez izjeme ne bo nikomur dovolila naknadna zamenjava.

— Razglas. Da se dobi pravočasno pregled pomožnih učiteljev za prihodnje šolsko leto, vabijo se kandidati srednješolskega učiteljstva, bodisi da že službujejo na kakem učilišču, bodisi da so šele dovršili filozofske študije, pa žele kakega mesta na srednjih šolah ali učiteljskih v Sloveniji, da se prijavijo v šolskemu svetu vsaj do 30. junija t. l. z navedbo natančnega naslova, rojstnega kraja in leta znanstvene stroke, za katero so usposobljeni, s potrebnimi dokazili. — Predsednik: dr. Beuk s. r.

— V znamenju policajdemokratske protekcije. Listi poročajo: V nekem bosanskem mestu je dal višji policijski uradnik zapreti mlado Rusinjo, ker ni hotela dovoliti njegovim zahtevam. Za stvar pa je doznala javnost, ker je za aretacijo te mlade dame vedel tudi drugi policijski uradnik, ki je zahteval, da se pusti na svobodo. Cela stvar pa ni prišla pred sodišče, ker je dični policijski uradnik pristaš demokratske stranke in stoji pod njenim okriljem.

— Vrednost jugoslovanske krone se je na borzi v Curihu včeraj začela dvigati.

— Iz D. M. v Polju. (Izjava). O priliki občinskih volitev v naši občini so me obkroževali, češ da sem volil Samostojno kmetijsko stranko. To pa raditega, ker sem na potu k volitvi prišel slučajno z nekim agitatorjem in kandidatom SKS skupaj. Jaz sem bil vedno zvest pristaš SLS in sem tudi danes in bom, dokler bom živ. Volil sem SLS, za kar nisem nobenemu odgovoren. Če mi pa more kdo dokazati, da sem drugače volil, mu pa rade volje izročim nagrado 10.000 kron. Tudi se mi je očitalo, da sem naročil »Jugoslavijec«. Jaz je nisem še imel naročene in je tudi nikdar ne bom. Naročen pa sem na »Slovenca«, »Novi čas«, »Domoljubac«, »Mladost« in še na druge naše liste. — Sedaj pa, kdor si upa priti z dokazi na dan, naj le pride, zastoj se ne bo trudil. Jaz sem pripravljen. — D. M. v Polju, 20. maja 1921. — Janez Demšar, posestnik v Slapah.

— Znani laški general Segre, ki je »deloval« v Ljubljani in na Koroškem, je bil pridelen italijanski vojaški komisiji na Dunaju. Sedaj poročajo, da ga je ital. vojaško sodišče v družbi 13 drugih častnikov dalo aretirati. Lep general!

— Nova ureditev češkoslovaške armade. Češkoslovaška armada se preustroji temeljem novih predpisov, ki vsebujejo marsikaj splošno zanimivega. Po teh predpisih se vzgoja in izobrazba v armadi ne bo omejevala zgolj na vojaške potrebe, ampak bo segala tudi v splošno življenje. Tako je predpisano, da se morajo najmanj 16 ur v mesecu poučevati izvenvojaški predmeti: občinska in državna uprava, državljanske pravice in dolžnosti, narodno gospodarstvo, zgodovina, književnost, sodobna vprašanja, zdravstvo, govorništvo, moderni jeziki, stenografija, knjigovodstvo itd. Po vseh vojašnicah morajo biti urejene knjižnice, glasbene in pevske šole, moštvu se mora omogočiti obisk dobrih gledaliških predstav. Na ta način bodo postale vojašnice važna torišča ljudske izobrazbe. — Poveljni in službeni jezik je češkoslovaški, le v občejanju z moštvom, ki tega jezika ne razume, se more rabiti materni jezik dotičnega moštva. Prisega se redno v češkoslovaškem jeziku, na izrečno za-

htevo pa more inorodno moštvo priseči v lastnem materinem jeziku. — Nošenje orožja izven službe je častnikom in moštvu prepovedano. Vsako politično vdejstvovanje je iz armade izključeno, pač pa more vojak nastopiti kot kandidat za narodno skupščino, v katero svrhu dobi za volilno dobo dopust; vendar pa mora tačas nositi civilno obleko. — Vojaštvo se nagovarja vseskezi z »vi«, častniki z gospod; le legioniari ohranijo svoj »ti« in »brat«. — Ob nedeljah in praznikih ima moštvo vseh vo-roizpovedi prosto in mu je svobodno, da se vdeleži božje službe. — Mezda za prostega vojaka znaša 50 vinarjev dnevno.

Ljubljanski dogodki.

Ij Sattnerjeva znamenita in krasno uspela skladba »V pepelnici noči« se v koncertu Glasbene Matice v soboto, dne 21. t. m. ponovi. (k)

Ij Akademski služba božja se bo vršila vsako nedeljo in praznik točno ob 11. uri dopoldne v frančiškanski cerkvi. Vsakokrat desetminutni govor aktualne vsebine. — Z govori prične g. dr. p. Guido Rant. Tema za nedeljo (22. t. m.): »Verski indiferentizem. Pri sv. maši poje zbor akademikov. Vabljeni vsi akademiki, starejšine in drugi.

Ij Starešinski sestanek se vrši v petek, dne 20. t. m. ob 8. uri v dvorani akademskega doma. Referira sen. g. Matasovič o hrvatskih prilikah. — Predsednik.

Ij Promovirani bodo na ljubljanski univerzi 21. t. m. za doktorje prava gg.: Ivo Lulik, Fr. Muhič in Teo Vodusek.

Ij Govorice o volitvi ljubljanskega župana. Po Ljubljani se govori, da je zveza med NSS in JDS za volitev župana že gotova stvar. Župan bo dr. Ravnihar, podžupan pa dr. Jamar. V zvezi s tem se govori, da bo vlada rekurz demokratov proti volitvam odbila. Koliko je resnice na teh govoricah, nam sicer ni znano. Z ozirom na postopanje NSSarjev v Celju je pa vse to tudi v Ljubljani zelo mogoče. G. Pesek je sicer proti zvezi z demokrati, a drugi gospodje so za to. Bomo videli!

Ij Izginil je poštni uradnik Ivan Simončič, ki stanuje v Mostah. S pošto ambulanco se je z brzovlakom odpeljal dne 12. t. m. v Beograd, kjer pa je brez sledu izginil.

Ij Tatvina kolesa v sod. palači. Dne 17. maja med pol dvanajsto in pol trinajsto uro je bilo ukradeno iz veže sodne palače po neznatem storilecu kolo v vrednosti 1500 kron. Kolo je črno pleskano, že precej rabljeno, na obeh kolesih ima nove plašče, ravno balanco, prosti tek.

Ij Vlom in tatvina v Sodni ulici. Dne 18. maja t. l. je neznan storilec z vetrihom ali ponarejenim ključem vstopil iz ceste Sodna ulica št. 4 v trafiko Ani Mrzlikar in tam iz nezaklenjenih dveh predalov vzel 985 dinarjev gotovine v raznih bankovcih. Storilec je videla gdč. Čudnova stali v trafiki 17 minut po 13. uri in ga opisuje kot srednjega, preje majhnega, okoli 20 let starega mladeniča, črnih las, z pepitašportno čepico na glavi, dozdnevno brez brk. Lastnica trafike sumi mladeniča 18—20 let starega, srednje velikosti, brez brk, črnih

las, bledega, polnega obraza, oblečenega v sivkasto obleko bolj kmetijskega kroja s srajco ter mehkim ovratnikom.

Ij Najdeno. Lukman Marija je 8. maja našla v Knafljevi ulici srebrno vratno veržico. — Peklenk Ivan, rač. nadsvetnik, Dunajska c. 29, je našel srebrno kratko veržico s steklenim obeskom v znamenju srca in listek z napisom 6 - obe. — Grošelj Josip, stanuje Poljanska cesta 6, je našel na Dunajski cesti srebrno veržico vredno pribl. 150 kron.

Ij Ponesrečena Ljubljanka. Dne 16. t. m. je padla Ljubljanka 30 letna Marija Sitar s Trnovskega pristanca iz vlaka med Velikimi Laščami in Dobropoljem in si je zlomila levo roko.

Delauski obzornik.

Kongres krščanskih strokovnih organizacij Belgije. V dne 4. in 5. junija se vrši kongres krščanskih strokovnih organizacij Belgije v splotju strokovne organizacije v Bruslju, Pletukstraat, 19. Kongres bo velike važnosti. Jugoslovanska strokovna zveza je vabljen na kongres.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

SOBNO SLIKARSTVO IVAN KOŠAK

LJUBLJANA, Bleiweisova cesta 15

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v najfinišni izvršitvi in po solidnih cenah.

J. Kopač, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90.

priporoča voščene sveče, zvitke, sveče za hišno rabo in kadilo, kupuje čebelni vosek, suhe satine, kapljine po najvišji dnevni ceni.

Za plesarska in ličarska dela

se najtopleje priporoča slav. občinstvu in pred. duhovščini

TONE MALGAJ

pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ul. 6

K-kurirna cena!	F. BRUMAT LJUBLJANA	K-kurirna cena!
	Usahovrstno manufakturo in tkanine	
	po konkurenčni ceni.	
Mestni trg 25. I.		

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

vse dele in opremo priporoča

J. GOREC

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta štev. 4.

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

Klodij pa, ki je sedel pri srednji mizi, tako da je mogel dobro videti Julijin obraz, je uganil njeno nevoljo in sklenil, da se z njo okoristi. Nagovoril jo je preko mize s celo ploho laskavih fraz, in ker je bil visokega rodu in krasne postave, ničemurna Julija ni bila tako zaljubljena, da bi obstala neobčutljiva nasproti njegovim pozornostim.

Sužnji so imeli mejtem polne roke dela; kajti skrbni Salust je preganjal kupico za kupico s tako hitrostjo, da se je zdelo, kakor da bi bil sklenil izprazniti one obsežne kleti, katere more čitatelj še dandanes videti pod Diomedovo hišo. Častitljivi trgovci se je že začel kesati svoje izbere, ko so polnili in praznili amforo za amforo. Sužnji ki so bili vsi zelo mladi — (najmlajši so šteli kakih deset let — oni, ki so točili vino —, najstarejši pa, kakih pet let starši, so ga mešali z vodo) so bili veseli Salustove vnetosti, in Diomedov obraz je zalila rdečica, ko je opazoval izzivajoče zadovoljstvo, s katerim so spremenjali prizadevanja kralja gostije.

»Oprostí, o senator!« je rekel Salust, »vidim, da si nekoliko boječ; tvoja škrlatasto obrobljena obleka te ne more rešiti — pij!«

»Pri bogovih!« je rekel senator in zakrkljal, »moja pljuča že kar gore; ti postopaj s tako čudovito naglostjo, da sam Faeton ni bil nič proti tebi. Jaz sem bolehen, o prijazni Salust, priznavaš mi moralo!«

»Jaz ne, pri Vestí! Nepristransk vladar sem — pij!«

Ubogi senator je bil z ozirom na postave pojedine primoran vdati se. Oh! Vsa-

ka kupica ga je privedla bliže in bliže k reki Stigi!

»Počasí! Počasí! Kralj moj!« je stokal Diomed, »mi že začinjamo —«

»Izdajstvo!« ga je prekinil Salust, »nobenega Bruta tukaj! — Nobenega vmešavanja v kraljevo dostojanstvo!«

»Toda naši ženski gostje —«

»Ljubijo pijance! Ali ni bila Arijadna zaljubljena v Baha?«

In gostija se je nadaljevala; gostje so postali bolj šumni in zgovorni; poobede ali poslednja jed je bila že na mizi in sužnji so že nosili okoli vodo z miro za končno umivanje. V istem času se je naenkrat prikazala gostom nasproti majhna okrogla miza, ki se je kakor vsled čarobne moči odprla in iz nje se je vzdigovala blagodišeča voda, ki je pršila po mizah in gostih; ko je bilo to končano, se je odgnil zastor nad njimi, in gosti so opazili, da se je nahajala pod stropom napeta vrv in da je ravno nad njihovimi glavami kazal svoje umetnosti eden onih spretnih plesalcev, radi katerih je mesto Pompeji tako slovelo in katerih potomci tako poveljujejo slovesnosti v Astley's ali Vauxhall.

Tega človeka, katerega je samo napeta vrv ločila od glav gostov in ki je delal najbolj drzovite skoke očividno z namenom, da bi se dotaknil onega cerebralnega mesta, bi v May Fair nekateri najbrže s strahom gledali; toda naši pompejski gostje so gledali ta prizor z veselo radovednostjo in toliko bolj ploskali, čim bolj se je zdelo, da mora plesalec pasti na glavo onega gosta, nad katerim se mu je ravno zljubilo plesati. Posebno pozornost je obrazil senatorju in v resnici padel z vrvi, za katero se je zopet vjel s svojo roko ravno v onem trenutku, ko je cela družba mislila, da je morala biti lobanja rimskega senatorja ravno tako razbita, kakor čre-

pinja onega pesnika, o katerem je orel mislil, da je želva. Navsezadnje je plesalec v veliko olajšavo Jone, ki ni bila vajena take zabave, naenkrat prenehal, ko se je od zunaj začula godba. Vendar je začel zopet še bol divje plesati, godba se je spremenila in plesalec je zopet prenehal; ne, godba ni mogla odstraniti čara, o katerem so mislili, da vpliva nanj! Podoben je bil človeku, ki je vsled čudnega vzroka primoran plesati in katerega zamore samo neka gotova vrsta godbe odrešiti.¹ Končno se je zdelo, da so godci zadeli pravo melodijo; plesalec je visoko poskočil, se zavihljal z vrvi in priletel na zemljo ter izginil.

Umetnost je sedaj sledila umetnosti in godci, ki so se nahajali zunaj na terasi, so zaigrali mehko in nežno melodijo, h kateri so peli pesem, katere pa zaradi zida in nenavadno tihega petja ni bilo popolnoma razločno slišati.

Koncem pesmi je Jonino lice še bolj zardelo kakor poprej in Glavku se je posrečilo pod mizo se skrivaj dotakniti njene roke.

»Lepa pesem je to,« je rekel Fulvij dobrohotno.

»Oh! Ko bi nam ti hotel izkazati uslugo!« je zamrmrala Panzova žena.

»Ali želite, da nam Fulvij zapoje?« je vprašal kralj gostije, ki je ravnokar pozval zbrano družbo, da pije na zdravje rimskega senatorja, in sicer po eno čašo k vsaki črki njegovega imena.

»Ali moreš še vprašati?« je rekla matrona z vpludnim pogledom do pesnika.

Salust je tlesnil s svojimi prsti in potem, ko je zašepetal sužnju, ki je prišel, da izve njegovo povelje, je poslednji odšel in se v nekoliko trenutkih povrnil z majhno harfo v eni in mirtovo vejico v drugi roki.

¹ Ples, kakor ie še dandanes v navadi v Kampari.

Suženj se je približal pesniku in mu z globokim poklonom izročil harfo.

»Žal! Ne znam igrati!« je rekel pesnik.

»Potem moraš peti o mirti. To je grška navada: Diomed ljubi Grke — jaz ljubim Grke — ti ljubiš Grke — vsi ljubimo Grke in mej teboj in menoj ni to edina stvar, ki smo jo od njih ukradli. Vendar jaz vpeljem to navado — jaz, kralj: poj podložnik, zapoj!«

Pesnik je s sramežljivim smehljanjem vzel mirto iz njegovih rok in po kratki predigri zapel s priaznim in lepo donečim glasom.

Pesem, ki se je v veliki meri prilagala veseli in živahni domišljiji Pompejcev, so sprejeli z velikim ploskanjem, in vdovala je zahtevala, da se venča njenega soimenca s prav ono vejico mirte, kateri je pel. Hitro so jo zvili v venec in venčali z njo nesmrtnega Fulvija sredi ploskanja in klicanja: Jo triumphet! Sedaj so krožile pesmi in harfa med družbo in podajali so na okolo novo mirtovo vejico ki se je ustavila pri vsaki osebi, katero je bilo mogoče pregovoriti, da je zapela.¹

Solnce se je že začelo nagibati proti zatonu, akoravno gostje, ki so se že več ur gostili, tega v svoji zatemnjeni dvorani niso opazili, in senator, ki je bil že utrujen, in vojak, ki se je moral vrniti v Herkulaneum, sta se vzdignila, da bi odšla ter dala na ta način znamenje za splošen odhod. »Potrpíte še en trenutek, prijatelji,« je rekel Diomed, »ako že nameravate tako kmalu oditi, se morate vseeno še udeležiti naše zaključne igre.«

¹ Po Plutarhu (Sympos. lib. I.) se zdi, da mirtovo ali lovorovo vejice niso nosili v redu na okoli, marveč, da se je oddajala od prve osebe na enem ležišču prvi osebi na drugem in potem od druge osebe na enem ležišču drugi osebi na drugi počivalnici itd.